

**Naročnina**  
 Dnevna izdaja  
 za kraljevino Jugoslavijo  
 mesečno 25 Din  
 polletno 150 Din  
 celoletno 300 Din  
 za inozemstvo  
 mesečno 40 Din  
**Nedeljska izdaja**  
 celoletno v Jugo  
 slaviji 120 Din, za  
 inozemstvo 140 D

# SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

**Cene oglasov**  
 1 stolp, peti vrsta  
 mali oglaš po 150  
 in 2 D, večji oglaš  
 nad 45 mm višine  
 po Din 2-50, veliki  
 po 3 in 4 Din, v  
 uredniškem delu  
 vsilica po 10 Din  
 Pri večjem o  
 naročilu popust  
 Izide ob 4 zjutraj  
 razen ponedeljka in  
 dneva po preizku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III  
 Rokopisi se ne vračajo, nebrankirana  
 pisma se ne sprejemajo - Uredništva  
 telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cerkveni  
 račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349  
 za inzerate, Sarajev št. 7563, Zagreb  
 št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

## Obnovitev stikov z Rusijo

G. Mac Donald je držal svojo volivno ob-  
 ljubo in predložil parlamentu predlog za ob-  
 novitev diplomatskih stikov s sovjetsko Ru-  
 sijo. Z glasovi delavske stranke in liberalcev  
 je bil tudi ta predlog sprejet in ne bo dolgo,  
 ko bo volivna obljuba tudi čisto izpolnjena in  
 ko bo prišel v Londonu poslovati sovjetski  
 zastopnik. Levo krilo v laburistični stranki  
 bo s tem potolaženo in utihnili bo levičarska  
 opozicija, ki je že malo godrnjala, ker ne gre  
 vse tako, kakor bi si želela. Brez dvoma je ta  
 strankarski moment močno vplival na Mac  
 Donald, da je v svoji voliven program uvrstil  
 tudi priznanje sovjetske Rusije.

Ni pa verjetno, da je bil moment odlo-  
 čilen, ker na Angleškem je strankarsko živ-  
 ljenje vendar še na tej višini, da se samo za-  
 radi mandatov ne delajo obljube. Te morajo  
 biti tudi stvarno utemeljene, morajo biti same  
 od sebe argument in šele potem dobe mesto  
 v volivnem programu. V resnici pa ima tudi  
 priznanje sovjetske Rusije veliko tehničnih vzro-  
 kov. Anglija silno trpi vsled prevelike brez-  
 poselnosti in v največjem interesu vseh je,  
 da dobi angleška industrija čimveč dela. V  
 vzhodni Aziji je med vojno nad vse zaposleno  
 Anglijo zelo izpodrinila Japonska in njen  
 upliv sega že do Sueza. Še težje pa je bila za-  
 deta Anglija od ameriške konkurence. V Ev-  
 ropi, v kolonijah, zlasti pa na Kitajskem je  
 ameriška industrija vedno bolj prodirala in  
 znatno reducirala angleški trg. Vrh vseh pa  
 je Anglija vsled svoje ostre protisovjetske  
 politike izgubila tudi vse ruski trg, ki sicer po  
 boljševiški revoluciji ni bil več tako bogat  
 kot nekdanj, ki pa je še vedno mogel sprejeti  
 precejšen del evropsko-ameriške industrije.  
 Ker je bila Anglija na čelu vse borbe proti  
 sovjetom, zato so ti naravno naročevali blago  
 povsod, samo ne v Angliji. Iz političnih vzro-  
 kov v veliki meri v Ameriki, ker so hoteli z  
 gospodarsko škodo dokazati Angliji, da je  
 njena protisovjetska politika samo njej v  
 škodo. In tako se je zgodilo, da ni Amerika  
 v prav nobenem oziru popustila proti boljšev-  
 vikom, vseeno pa delala z njimi dobre kup-  
 čije, ker je žela od angleško-sovjetskega na-  
 sprostitva. Sedaj pa je Anglija te izgube oči-  
 vidno že sita in zato so za Hendersonov pred-  
 log glasovali tudi liberalci, ki nimajo za  
 boljševiške eksperimente prav nobenega smi-  
 sla. Ali kakaj bi drugi zaradi Anglije služili  
 denar, le Anglija sama pa ne? To enostavno  
 in jasno vprašanje je odločilo in zato bo An-  
 glija obnovila stike s sovjetsko Rusijo.

Ta odločitev sicer ni bila lahka, ker je  
 imela Anglija že težke izkušnje s sovjeti. Saj  
 je bil že enkrat sovjetski zastopnik v Lon-  
 donu, saj so se sovjeti že enkrat obvezali, da  
 bodo ustavili vsako protiangliško propagando,  
 ali svoje obljube niso še nikdar držali. Ali  
 jo bodo to pot?

Konservativci so prepričani, da ni verjeti  
 sovjetom in zaradi tega so v glavnem glasova-  
 li proti. Vse kaže, da to njihovo stališče ni  
 brez podlage. V Rusiji je absoluten gospodar  
 situacije Stalin, ki je naravnost fanatičen pri-  
 staš svetovne revolucije. Kdor samo na rahlo  
 podvomí o možnosti te revolucije, ta je že  
 zanj protirevolucionaren, nad katerim ima  
 samo še GPU izreči svojo sodbo. Propaganda  
 svetovne revolucije je prva dolžnost pravo-  
 vernih sovjetskih državljanov in nepisani zakon,  
 ki ima polno veljavo. Sedaj pa nakrat  
 obljuba Stalin, da se bo temu zakonu izne-  
 veril in ustavil vsako protiangliško propa-  
 gando. Kdo naj to veruje?

Mogel bi tudi Stalin najti prav tehtne  
 vzroke, da bi svojo obljubo tudi resnično iz-  
 polnil. Gospodarstvo Rusije je na tleh in bolj  
 ko katerakoli druga država potrebuje Rusija  
 tuje pomoči, da uredi svoje gospodarstvo.  
 Dejansko je tudi med sovjetskimi mogotci  
 dosti ljudi, ki to uvidevajo in ki predlagajo,  
 da se dovolijo tujemu kapitalu koncesije in se  
 ga s tem privabi v Rusijo. Toda ta struja je v  
 silni manjšini in položaj je v rokah ljudi, ki  
 odklanjajo tudi najmanjšo koncesijo, ki od  
 svoje komunistične doktrine ne odstopijo niti  
 za las. Ti ljudje so zato izdelali velikanski  
 načrt, kako bo Rusija iz lastne sile v petih  
 letih obnovila svoje gospodarstvo in potem  
 tako uredila svojo pozicijo, da bo propaganda  
 za svetovno revolucijo vsak dan ugodnejša.  
 Med temi fanatikci pa je na prvem mestu sam  
 diktator Stalin. In sedaj naj bi te svoje na-  
 zore nakrat opustil in žrtvoval misel svetovne  
 revolucije?

Veliko bolj verjetno je to, da je Stalin  
 pripravljen samo na to, da za hip preneha s  
 protiangliško propagando, da pride do obno-  
 vitve stikov in da ta uspeh politično izkoristi.  
 Ko pa to doseže, potem se bo začela zopet sta-  
 ra pesem. Prav tako, kakor s francoskimi  
 predvojnimi dolgovi. Ker ga je Rakovski vsled  
 svoje odkrite protimilitaristične propagande  
 tako polomil, da je postal njegovo bivanje v  
 Parizu nemogoče, je skušal Stalin rešiti Ra-  
 kovskega s tem, da je prišel pogajanja o fran-  
 coskih dolgovih v zvezi z novim posojilom.  
 Obenem pa je silno zameril sovjetskimi diplo-  
 matom, če so ti mislili, da Stalin res misli na  
 na povračilo dolgov. Bila je to samo obljuba

## Zakon o banski upravi

### DELOKROG ODSEKA ZA RUDARSTVO.

1. Odobranje in podaljševanje vseh vrst ru-  
 darskih pravic in koncesij, izdajanje določb po ru-  
 darskem zakonu, in sicer v krajih, kjer ne obstoje  
 rudarska poglavarstva.

2. Vodstvo katastrov rudarskih pravic in olaj-  
 šav poleg rudarskih sodišč, kjer obstoje pri  
 rudarskih sodiščih.

3. Odobranje vpisov in izbrisov v rudarskih  
 knjigah.

4. Predpisi za rudarska eksekutivna plačila,  
 rudarske takse, regalne dajatve in pristojbine.

5. Izvajanje sklepov o dajanju in črtanju olaj-  
 šav poleg rudarskih sodišč, kjer obstoje.

6. Posli in izvrševanje rudarske policije.

7. Nadzorstvo nad vsemi raziskovalci in nji-  
 hovim delom v rudnikih glede na izvrševanje dolž-  
 nosti in pravic podjetnikov.

8. Odobranje ustanavljanja društev in za-  
 drug rudarjev po zakonu.

9. Odobranje vseh del pri rudarskih zgrad-  
 bah, kakor tudi ostalih delovnih pogojev.

10. Odobranje pravic rudarskih izsledova-  
 teljev po zakonu od 15. aprila l. 1886.

11. Odobranje uporabe rudniških vod.

12. Odobranje in zaščita rudniških naprav,  
 vodovodov in slično ter njih vpis v rudarske ka-  
 tastre.

13. Odobranje načrtov del v vseh rudnikih.

14. Odobranje pogodb in kontrola izdanih po-  
 oblastil za mineralna olja, zemeljske smole in pline.

15. Ocenjevanje pogojev za ekspropriacijo  
 potrebnih zemljišč, odškodnine za ta zemljišča in  
 izdajanje sklepov o teh vprašanjih.

16. Izdajanje sklepov o medsebojnih odnosjih  
 in sporih rudarskih raziskovalcev in pooblaščen-  
 cev, o služnostih in drugih vprašanjih, ki niso sporna  
 pri rudarskih poglavarstvih in rudarskih sodiščih.

17. Nadzorstvo nad napravami za zavarovanje  
 rogov.

18. Posli inspekcijske službe nad rudarskim  
 delom in zaščita rudarskega osebja, pri rudarskih  
 raziskovanjih in topilnicah.

19. Odobranje prispevkov za bratovske  
 skladišče.

20. Odobranje dela in nameščenja strokov-  
 nega osebja, domačega in tujega.

21. Odobranje službenega reda za osebje.

22. Uporaba zakonskih ukrepov nesrečnih in  
 preiskava smrtnih slučajev.

23. Odobranje kolektivnih pogodb rudar-  
 skega osebja.

24. Postavljanje rudarskih inspektorjev po  
 potrebi službe v važnejših revirjih.

25. Nadzorstvo nad rudarskimi in topilniškimi  
 delavnicami.

26. Kaznovanje odvzemanja rudarskih pravic  
 in izvajanje prisilnih ukrepov v slučaju tehnične kr-  
 šitve predpisov, ako obstoji nevarnost za življenje  
 in red.

27. Vodstvo rudarske in topilniške statistike.

28. Izdajanje mnenja v davčnih vprašanjih za  
 rudarska podjetja po zakonu in ostalih predpisih  
 ter v zvezi z rudarskim poglavarstvom.

29. Ostali posli za izvajanje rudarskih za-  
 konov itd.

30. Nižji rudarski pouk.

§ 45. Kjer so osnovani okrožni inspektorati,  
 dodeli minister notranjih del okrožnemu inspek-  
 torju v službovanje enega političnega upravnega  
 uradnika, ali pomočnika tajnika, ki ga zamenjuje  
 v primeru zaposlenosti en pisarniški uradnik, ter  
 razen tega dva dnevničarja. Ako bi se pokazala  
 ozirom na obseg poslov, da je potrebno povečati to  
 število, potem mora to storiti minister notranjih  
 del.

§ 46. Pri vsaki bančni upravi se osnuje banski  
 sanitetni svet kot strokovni organ bana. Namešča  
 ga minister za socialno politiko v sporazumu s  
 predsednikom ministrskega sveta.

za rešitev Rakovskega, ki je takoj izgubila  
 svoj smisel, ko je bila končana afera z Ra-  
 kovskim. Prav tako bo tudi sedaj. Sovjeti  
 obljubljajo sedaj ustavitve propagande, ker  
 drugače ne pridejo do političnega uspeha, ko  
 pa bodo tega dosegli, bo tudi njih najnovejša  
 obljuba brezpredmetna.

Ali čisto pravičen sovjetski račun le ni,  
 takaj tako neizpolnjevanje obljub ne more  
 trajati dolgo in vse kaže, da imajo sovjeti se-  
 daj zadnjo priliko, da popravijo svoj slab  
 glas. Kajti ni Anglija v taki stiski, da bi še  
 enkrat prenesla kršitve obveze in Mac Donald-  
 dov strankarski interes tako velik, da bi v  
 njem izginil angleški.

S sprejemom Hendersonovega predloga  
 je padla težka preizkušnja na sovjete in sa-  
 mo od njih je odvisno, če bodo preizkušnjo  
 prestali. Samo oni pa bodo nosili vse posledice,  
 ki ne bodo lahke.

§ 47. Ortopedske delavnice v Zagrebu, Ljub-  
 lani in Trebinju so neposredno podrejene mini-  
 strstvu ter obdrže svoje dosedanje področje.

### Določbe glede uradnikov

§ 48. Za strokovne uradnike (zdravstvene,  
 poljedelske, veterinarske, šumarske, rudarske, teh-  
 nične, trgovske) splošne uprave I. kategorije se  
 določajo služba in naziv po posameznih skupinah,  
 katerim pripadajo takole:

| Položajni razred: | Naziv:          | Skupina:     |
|-------------------|-----------------|--------------|
| I.                | pristavnik      | I/9          |
| II.               | pristav         | I/8          |
| III.              | višji pristav   | I/7 - 6      |
| IV.               | svetnik         | I/6 - 5 - 4  |
| V.                | višji inspektor | I/5 - 4a     |
| VI.               | inspektor       | I/4 - 4a - 3 |

Načelniki oddelkov so uradniki pod 4a-3a  
 skupine I. kategorije vključno. Kjer se v posamez-  
 nih položajnih razredih določa za skupino z istim  
 nazivom napredovanje v okviru istega položajnega  
 razreda, se more izvršiti po štirih letih prevedba  
 v isto skupino položajne plače za skupino a v so-  
 glasju s členom 101 zakona o notranji upravi.

§ 49. govori o Centralnem higijenskem zavodu  
 v Beogradu.

§ 50. Agrarne direkcije v Ljubljani, Zagrebu,  
 Splitu, Sarajevu, Novem Sadu in Skoplju se ukli-  
 njajo, ter preidejo njihovi posli na banske uprave.  
 Agrarni uradi se ukinejo.

Sreska načelstva bodo vršila funkcije teh ura-  
 dov na dosedanjem ozemlju z naslednjimi izjemami:  
 Agrarni referent v Zagrebu bo vršil posle za  
 srez Crnomelj, agrarni referent za srez Čabar.

Šefi ukinjenih agrarnih uradov postanejo re-  
 ferenti načelnikov onih srezov, na katerih ozemlju  
 vrše svoje posle.

§ 52. Za tehnično službo se ustanovljajo po  
 potrebi pri sreskih načelstvih tehnični oddelki, ka-  
 terih delo in teritorialno pristojnost bo odredil  
 minister za javna dela v sporazumu z ministrom  
 notranjih del.

### Bansko gospodarstvo

§ 60. Banovina je glede svojega delokroga  
 pravna oseba in si pridobiva pravice odnosno pre-  
 vze obveze. Ban predstavlja banovino kot pravno  
 osebo. Državno pravo-braniteljstvo zastopa banovino  
 pred sodiščem in v sporih z ostalimi strankami in  
 pred oblastmi ter je dolžno podajati pravna mišlje-  
 nja, ako jih zahteva ban ali druga ustanova in urad.

§ 61. Ban upravlja imovino, ki je last bano-  
 vine ali njej izročena. Gospodarska podjetja, ki so  
 last banovine in vse kar je pod banovinsko upravo,  
 se mora voditi tako, da dohodki krijejo izdatke in  
 da ostane še nekaj odstotkov za amortizacijo. Izjeme  
 so dovoljene, kadar je podjetje v javni službi in ako  
 sicer ne more zadostiti svojemu namenu.

§ 62. Za kritje rednih izdatkov iz banskega  
 delokroga, ki se ne morejo kriti z dohodki banske  
 imovine in drugih virov, smejo banovine pobirati:  
 doklade, pristojbine, samostalne dajatve in pri-  
 spevke v denarju in v naravi. Prispevki v naravi  
 se morajo vedno določiti z denarno protivrednostjo.  
 Osebe jih lahko plačajo ali same ali preko drugih  
 ali s položajno denarne vrednosti.

§ 63. Uprava in predpis občinskih, sreskih in  
 samoupravnih dajatev preide v zmislu določb § 23  
 zakona o nazivu kraljevine in razdelitve na upravna  
 področja na bane Trošarine se pobirajo po zakonu  
 o trošarinah. Od 1. januarja naprej se bodo pobir-  
 ale dosedanje oblastne in samoupravne trošarine  
 kot banovinske v obsegu, kakor jih predvidevajo  
 zakonski predpisi o državnih trošarinah.

§ 64. Doklade na neposredne davke in trošarine  
 bodo pobirale za banovine pristojne finančne  
 uprave, a banovinske dajatve in pristojbine, v ko-  
 likor to določi minister financ. Na predmete, ki so  
 podvrženi državnim trošarinam, se odmerjajo bano-  
 vinske doklade samo v mejah, ki so določene za  
 trošarine. Banovinske doklade na neposredne davke  
 in trošarinske dajatve delijo v vsem usodu drž-  
 žavnih davkov odnosno državnih trošarin. Do uve-  
 ljavitve novega banovinskega proračuna se bodo  
 pobirale doklade na neposredne davke v okvirju  
 sedanjih proračunov. Odmera bo izvršena za novo  
 leto na podlagi odstotka doklad, ki je predviden  
 v odobrenem banovinskem proračunu za prihodnje  
 proračunsko leto.

§ 65. Za uporabo ustanov (zavodov itd.), ki  
 jih vzdržuje banovina, se lahko pobirajo za službo  
 in posle banskega delokroga posebne pristojbine.  
 Za te pristojbine in takse se smejo predvideti v  
 tarifah gotove olajšave v utemeljenih primerih  
 ter izjeme napram imovinskim razmeram posa-  
 meznikov.

§ 66. Bani bodo odmerjali pristojbine in da-  
 jatve po pravilniku, ki ga potrdi minister financ.

Pravilnik bo obsegal tudi denarne in zaporne ka-  
 zni. Denarna kazen ne sme presežati 5000 Din, a  
 zaporna kazen ne sme trajati delj ko 30 dni.

§ 67. Za kritje izdatkov pri vzdrževanju usta-  
 nov javnega interesa smejo bani po predhodnem  
 odobrenju ministra financ zahtevati posebne pri-  
 spevke od lastnikov zemljišč in lastnikov obra-  
 tov, ki črpajo iz teh ustanov posebne gospodarske  
 koristi. Prispevki se morajo ravnati po koristih,  
 ki jih uživajo ti poedinci. Denar se lahko zamenja  
 z delom ali s prispevkom v naravi in to v celoti  
 ali deloma.

§ 68. Glede ustanov in del, ki gredo v po-  
 sebnost posameznih okrajev, sme ban na  
 predlog interesentov posebej obremeniti okraje  
 ki črpajo posebne koristi iz navedenih del.

§ 69. Minister financ se pooblašča, da v spo-  
 razumu z ministrom notranjih poslov predpiše po-  
 drobnejše določbe o računovodstvu in blagajniški  
 službi pri banovinah.

§ 71. Presežki enega proračunskega leta se  
 lahko uporabijo za kritje primanjkljave prejšnjih  
 let, ali za druge potrebe ali pa za ustanavljanje  
 investicijskih fondov. Glede sestave, uveljavitve in  
 izvršitve banskega proračuna in načina uprave ter  
 zadolžitve in drugih potreb, veljajo v vsakem po-  
 gledu določbe uredbe o imovinskih razmerah z  
 dne 23. oktobra 1929.

### Prehodne določbe.

§ 72. Notranji minister izda v sporazumu s  
 finančnim ministrom podrobnejša določila o vseh  
 vprašanjih, ki so v zvezi z ustanovitvijo banovin-  
 skih uprav.

§ 73. Prenos nepremičnin, ki preidejo na ba-  
 novine, se bo izvršil na predlog bana brez plačila  
 taks.

§ 74. Do izenačenja rudarskih zakonov bo  
 opravljalo rudarsko poglavarstvo kot prvostopne  
 vse posle svoje pristojnosti ter iz pristojnosti li-  
 kvidiranih okrožnih (ali revirskih) uradov, ki se  
 ukinejo. Rudarska poglavarstva so podrejena bano-  
 nom. V krajih, kjer so rudarski katastri, se bo po-  
 stopalo po posebnih zakonih. Dosedanja rudarska  
 sodišča obdrže svojo pristojnost.

§ 75. Glede uslužbenecv dosedanjih okrajnih  
 samouprav bo ban določal odpravnino po določ-  
 bah, ki veljajo za dosedanje oblastne samouprave.  
 Ako jih pa obdrži in prevzame, veljajo zanje pred-  
 pisi o banskih uradnikih.

§ 77. Za namestitvev banskih uprav se bodo  
 uporabile v prvi vrsti državne banovinske zgrad-  
 be in dosedanje zgradbe za županije in oblastne  
 samouprave, kakor tudi vse druge, ki so v to svr-  
 ho pripravne. Nezdostni izdatki za namestitev se  
 bodo krili iz državnih sredstev, a gredo končne  
 v breme banovine.

§ 78. Krediti, predvideni s proračunom za  
 leto 1930. v VII. razredu, poglavje 54, partija 386,  
 za uveljavitev zakona o notranji upravi se lahko  
 potrošijo za te potrebe (materijalne in osebne) ot  
 ustanovitvi kraljevskih banskih uprav. Ravno tako  
 tudi ostanki kreditov za najemine in amandmani  
 za nakup zgradb v posameznih proračunskih partij-  
 ah za leto 1929/30 v tem razredu.

### Seja vlade

Beograd, 8. nov. AA. Snoči je bila ob 14.30  
 pod predsedstvom predsednika ministrskega  
 sveta in ministra notranjih del generala Petra  
 Živkovića seja ministrskega sveta. Pri seji se  
 prisostvovali vsi gg. ministri razen g. dr. Ko-  
 ste Kumanudija, ministra brez listnice, ki ni  
 v Beogradu. Sklepalo se je o tekočih poslih.  
 Seja je bila končana ob 19.

### Konferenca zadružnikov zaradi zadr. zakona

Beograd, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Danes so  
 se v ministrstvu za kmetijstvo zbrali vsi odlič-  
 ni zadružniki iz vse države. Konferenca je raz-  
 pravljala o načrtu zakona o zadružništvu, ki  
 se bo predložil VZS v pretres.

Danes so zadrugarji imeli popoldne v  
 Glavni zadružni zvezi ponovno konferenco,  
 kjer so razpravljali o končni stilizaciji zakon-  
 skega osnutka. Ministrstvo za kmetijstvo je  
 namreč poverilo Glavno zadružno zvezo, da se  
 stavi v smislu današnjega sporazuma in naka-  
 nadno soglasno sprejetih dodatkov zakonski  
 predlog.

Pomočnik notranjega ministra dr. Perović  
 je danes prevzel svoje posle po dosedanjem  
 pomočniku Ziki Laziću.

V ministrstvu za trgovino in industrijo  
 se bo v najkrajšem času realiziral institut za  
 podpiranje zunanje trgovine.



## Zakon o srbski pravoslavni cerkvi

Belgrad, 8. nov. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra pravde in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih del podpisal in objavil zakon o srbski pravoslavni cerkvi. Novi zakon prinaša te glavne določbe:

Srbska pravoslavna cerkev je avtokefalna cerkev z dostojanstvom patrijaršije. Svoje verske nauke izpoveduje javno. Javno vrši svoje bogoslužje ter samostojno vodi in ureja vse svoje versko-cerkvene posle.

Srbska pravoslavna cerkev vodi samostojno in svobodno razpolaga s cerkvenimi posestmi, cerkvenimi fondmi in zadužbinami v okvirju tega zakona in cerkvene ustave ter pod vrhovnim nadzorstvom države.

Srbska pravoslavna cerkev in njeni sestavni deli in ustanove, ki jih bo predvidela cerkvena ustava, so pravne osebe, sposobne, da same pridobivajo, ohranjajo in odvajajo premoženje in nepremičnine in da izvajajo vse pravice, ki jim gredo.

Cerkvena oblast, duhovna, cerkveni disciplinska in cerkveno sodna pripada samo hijerarhiji. To oblast izvaja po svojih hijerarhijskih organih. Cerkev kazensko dejanja in kazni so samo one, ki jih predpisuje cerkvena ustava.

Srsko pravoslavno cerkev zastopa pred državo patrijarh ali njegov namestnik, posamezne eparhije pa eparhijski arhijereji ali njihovi namestniki.

Izvoliti patrijarha in eparhijskih arhijerejev potrjuje kralj z ukazom na predlog pravosodnega ministra v soglasju s predsednikom ministrskega sveta.

Cerkve krije svoje potrebe:

1. z dohodki svojih cerkvenih posestev in fondov,
2. z dohodki državne oškodnine po čl. 2,
3. s cerkvenimi pristojbinami po čl. 12,
4. s posebnimi odbitki dohodkov samostanov in cerkvenih posestev,
5. z državno podporo po čl. 21. in
6. s cerkvenimi dokladi po čl. 10 in 11.

Doklade na neposredne davke, ki jih plačujejo pravoslavni davčni obvezanci, razpisujejo patrijaršija, eparhije in cerkvene občine, vsaka za svoje potrebe in samo, kadar dohodki, predvideni v čl. 9, točka 1 do 5, ne krijejo vseh njihovih izdatkov, po proračunu.

Cerkvene doklade pobirajo organi državne davčne uprave, sočasno in po predpisih za državne davke in jih oddajajo v tromesečnih obrokih pristojnim cerkvenim oblastem.

Duhovne osebe posvetnega in redovniškega reda nimajo pravice vršiti onih javnih poslov, ki gredo po kanonskih predpisih duhovnikom.

V vseh državni in zasebnih šolah se predava verski pouk v soglasju s pristojnimi cerkvenimi oblastmi ter po odredbah zakonov o teh šolah.

Učne načrte in programe za predavanje veronauka predpisuje pristojni minister, oziraje se pri tem na potrebe verske vzgoje po predlogih sv. arhijerejskega saborja.

Za šolske knjige veronauka veljajo predpisi zakona o učbenikih.

Vse šolske knjige potrjuje sv. arhijerejski sinod glede njihove verske vsebine.

V državnih ljudskih šolah smejo predavati veronauk kvalificirani župniki ali posebni veroučitelji po predpisih zakona o ljudskih šolah.

Sv. arhijerejski sinod bo poskrbel, da so predavanja na pravoslavnih bogoslovskih fakultetah državnih vsučilišč v skladu z nauki pravoslavne vere. Kadar se pojavijo nesoglasja, sme ukreniti pri ministru prosvete, da se ta nesoglasja odpravijo.

Vse eparhije in njihovi deli izven meja Jugoslavije ostanejo v sestavi srbske patrijaršije tako v organizacijskem, kakor hijerarhijskem in materialnem pogledu, dokler ti odnosi ne bodo drugače urejeni.

S tem zakonom in s cerkveno ustavo predvidena organizacija srbske pravoslavne cerkve se mora izvesti najdlje v dveh letih od uveljavitve tega zakona.

### Serijski poverb v Sarajevu

Sarajevo, 8. nov. (Tel. »Slov.«) V zadnjem času se je zgodilo v Sarajevu mnogo poverb, ki so vzbudile v mestu ogromno senzacijo. Med najzanimivejše spada vsekakor poverba Vojha Prnjatovića, ki je kot prokurist bosanske industrijske banke poveril pol milijona dinarjev. Preiskava se še ni končala. Kakor se čuje, je poverljiva vsota še večja. Prnjatović se je sam javil policiji, ko je bila nevarnost, da pride zadeva od druge strani na dan.

### Belgrajske vesti

Pokadilo se je v zadnjih devetih mesecih v naši državi 2.941.265.394 cigaret. Največ se kadi v Srbiji, Slovenija je na tretjem mestu. V Sloveniji je bilo potrošeno na tobaku 159.927.771 Din.

Aretiran je bil v Subotici poročnik intendantske stroke Mehmed Mandić, ki je v Sarajevu pri jovaški upravi poveril 450.000 Din.

350 hrvaških kmetov z dvema pevskima društvoma pride v petek dopoldne v Belgrad. Priredili bodo izlet po Sumadiji. V Belgradu jim pripravljajo svečan sprejem.

V ministru za trgovino in industrijo smo doznali, da se bodo oddelki, ki skrbijo za trgovino in ki so predvideni v točki 8 zakona o banki upravi, ustanovljeni samo tam, kjer je trgovina razvita in kjer so že dosedaj obstojali trgovinski oddelki. Vpoštev pridejo Ljubljana, Zagreb, Novi Sad, Split in Sarajevo, ter eventualno Skoplje.

## Današnja seja franc. parlamenta

### Velik Briandov govor

Pariz, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Ko so včeraj zvečer stranke leve zahtevale nadaljevanje razprave v nočni seji, dočim je desnica želela odgoditi sejo na današnji dan, in ko je pri glasovanju zmagała desnica s 310 glasovi proti 270 glasovom, je vladalo veliko veselje v okolici kabineta, ker so temu glasovanju pripisovali političen pomen. Pri brezimenskem glasovanju pa se je danes dogladno, da je včerajšnja večina 40 glasov znašala samo 3 glasove. Zupnica vladi torej še ni zasigurana. Izid je odvisen predvsem od tega, kaj bo Briand danes povedal.

Današnja seja je bila manj obiskana kot včerajšnja, vendar so bile tribune in galerije polne. Seja se je začela z ostro razpravo o sinočnjem glasovanju. Radikalni socialist Bonnet je izražal svoje začudenje radi pomote, ki se je pripetila pri objavi izida glasovanja, po kateri se je večina 3 glasov napihnila do 40 glasov. Ugotovil je dalje, da je bil tudi ta skromen uspeh dosežen samo na ta način, da je vseh 28 članov kabineta glasovalo proti nočni seji. Če bi se taki dogodki ponavljali, bi bila levica prisiljena, pri vsaki zaupnici zahtevati poimensko glasovanje.

Vrsto interpellantov je otvoril danes nacionalistični poslanec Teitinger, šef francoskih fašistov. Izvajal je, da sta mu Hugenberg in Hitler dala duševno orožje za njegov protest proti izpraznitvi Porenja.

Po kratkem hvalospevu poslanca Desola, ki je trdil, da je Tardieu-eva vlada edina upravičena dedinja Poincaréjeve nacionalne unije, je govoril socialistični poslanec Riviere, da je Tardieu-eva vlada čisto izživljanje zdravega političnega smisla. Kritiziral je vladno izjavo in na koncu vprašal, ali se je izpraznitev Porenja res ustavila in ali se bo pred izpraznitvijo še zahtevala izvedba Youngovega načrta.

### Briand govori

Nato je med največjo napetostjo nastopil Briand s svojim zunanje-političnim govorom. Opisoval je svoje prejšnje zasluge za zavarovanje in obrambo Francije in trdil, da ima sedaj pravico, delovati za mir. Njegov govor se je stopnjeval v vedno bolj navdušeno priznanje za mir in sporazum med narodi. Naglašal je, da bo svojo zunanjo politiko nadaljeval nespremenjeno, ker je našel doslej vedno polno priznanje onih elementov, katerim je politika služila. Njegova zunanja politika je politika dostojnosti in trdnosti, če se ga tudi obtožuje, da je slabši. On je bil tisti, ki je dve leti pred vojno zahteval potrebne kredite za utrdben in topništvo. Med vojno je organiziral vzhodno fronto in obranil skupnost vseh sil za obrambo. Ničesar ni zamudil glede zagotovitve miru v Franciji. Na to je treba sedaj misliti, ko deluje kot posredovalec za mir. Takoj je ugovarjal poslanec Marin, da je izpraznitev Porenja garancija za varnost. Briand je to mnenje takoj odbil in nadaljeval, da je še čas, spreminiti mirovno politiko nasproti Nemčiji. Rad verjame, da želijo gotovi krogi, da bi se umaknil s svojega mesta. Toda on nima pravice, zapustiti svoje mesto kot begunec in noče lasnega dela porušiti z lastnimi rokami, katero delo smatra za dobro v interesu Francije, Evrope in mira. Dalje je govoril o Youngovem načrtu in navajal, da je ta načrt nastal tako, da so se reparacijski dolgi Nemčije iz politične atmosfere prevedli v gospodarsko. Od Nemčije je treba zahtevati glede mobilizacije dolgov, da mora storiti vse, da dokaže svojo dobro voljo, od Nemčije pa ne more nihče zahtevati več, kakor more dati. Samo reparacijska banka more izvršiti mobilizacijo in plasirati reparacijske obligacije. V to svrhu je sam potreben, da nemška državna banka za obresti zavaruje dohodek državne banke. Ko se to zgodi, se lahko začne izpraznjevanje tretjega pasu. Ali naj se zato sklaniramo radi štirinajst dni ali enega meseca? Izpraznitev tretjega pasu se še ni začela. Če se so samo pregrupirale, v Porenju pa stoji še 30.000 mož. Izpraznitev se ni sklenila poljubno, temveč v popolnem sporazumu z vsemi zavezniki. Nikakor se ne sme zgoditi, da bi Angleži in Belgijci odšli iz Porenja, Francozi pa ostali sami. Vsi morajo ostati v Pore-

nju skupno, kakor v vojni. To se je zgodilo. In, ali je to sramota za Francijo? Briand je hotel doseči predvsem, da bi mogle francoske čete oditi v atmosferi zaupanja in prisrčnosti, za kar bi Francija smela zahtevati čustvo hvaležnosti. Od haške konference dalje je v Porenju vidno popustila napetost. Francoska armada je tam slavila spomin maršala Focha. Zastopniki Nemčije so se te proslave udeležili. Ali je to sramota? Gotovo ima Nemčija svoje supranacionaliste in ima svojega Hugenberg, ki je Stresemannu obdeloval tako, kakor ravnam jaz z gotovimi francoskimi Hugenbergi. Hugenberg ima 4 milijone izmed 40 milijonov nemških volivcev za seboj, nemška vlada pa bo še pred potekom enega leta dosegla od nemškega državnega zbora uveljavljenje Youngovega načrta. Hugenbergovi listi so razlagali Youngov načrt. Stresemann pa se je še vedno trudil, ko je bil že od smrti za znanovan, da je v tem oziru položil še en temeljni kamen k svojemu velikemu delu. On je sedaj mrtev in deli enako usodo z Rrbergerjem in Rathenauom, ker tudi tema dvema niso hoteli verjeti.

Nato je govoril o saarskem vprašanju, ki nima nobene zveze s Porenjem. Saarsko ozemlje upravlja Društvo narodov. Francija je posestnica saarskih rudnikov, nima pa interesa na tem, da bi čakala še pet let, da bi po em rudnike prodala. V petih letih bo tam glasovanje, ki bo izpadlo proti Franciji. Takrat bo morala Francija oditi iz saarskega ozemlja in bo morala rudnike prodati, toda ne po cenah, kakršne bi določila Francija, temveč po cenah, ki jih bo določila posebna komisija. Francija je odredila vse previdnostne mere glede saarskega ozemlja in lahko mirno pričakuje nemške ponudbe. Francija pa nima pravice, poljubno razpolagati s saarskim prebivalstvom.

Končen ose je Briand opravičeval, da je tako dolgo govoril, poslanska zbornica pa mora sedaj reči, kaj hoče. Če smatra zbornica, da je Briand izbral slabo pot, naj si poišče drugega zun. ministra, toda po em je treba tudi raztrgati Youngov načrt, odkloniti haške sklepe, odrediti se kontrolni komisiji v Porenju in jih nadomestiti s preklm pravom. Potem pa tudi ne bo nobene reparacijske banke. Toda na to prisažem: Te »politike dostojnosti« ne bom vršil. Zahteval bom od poslanske zbornice ratifikacijo Youngovega načrta in haških dogovorov. Če se smatra, da je to treba odkloniti, je treba odkloniti tudi mene.

### Velike ovacije Briandu

Briandov govor, ki je bil mojstrsko dovršen, so na levi vedno pogostejše prekinjali z burnim odobravanjem in na koncu so mu prirejali splošno navdušene ovacije. Tudi stranke sredine so ga odobravale, samo desnica nekoliko manj. Edino Marin, Mandell, Franklin Bouillon in nekateri njihovi prijatelji se ostentativno niso udeležili odobravanja. Seja je bila ob 22.30 odgodena.

### Tisk o Tardieu-evi deklaraciji

Pariz, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Desničarski listi triumfirajo radi Tardieu-evi vladne izjave, katere zunanje-politični del interpretirajo v svojem smislu. Notranje-politične izjave vladne deklaracije pa pozdravljajo kot znak novega duha, ki je duh amerikanizma in politike prosperitete. Levičarski listi pa ravno tako ostro odklanjajo vladno izjavo kot neserično. »Echo de Paris« zahteva, da se one pogodbe iz Zeneve in Locarna, ki so v nasprotstvu s Tardieu-evimi tremi načeli francoske politike, zamenjajo z novimi in bolj šimi. Tudi za izpraznitev Porenja so potrebne mnogo obsežnejše garancije, kakor jih je zahteval slabši Briand. Levičarski listi so v pričakovanju Briandovega ekspozija še rezervirani, dvomi pa že, ali se bo posrečilo celo političnemu ženju, kakoršen je Briand, nadaljevati v takem kabinetu in s tako večino, če je sploh kakšna večina, svojo dosedanje politiko. »Ere Nouvelle«, »L'Ouvrier« in drugi listi označujejo za višek demagogije, če Tardieu trdi, da zasledujeta Briand in Maginot isto zunanjo politiko.

## Zakasnel ital. nastop za Madjarsko

Milan, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Mussolinijev »Popolo d'Italia« piše v oficioznem članku svojega rimskega zunanega političnega poročevalca proti prizadevanju držav male antante, ki hočejo doseči od Madjarske nadaljnje vojne oškodnine. Dasi je Madjarska že itak z lastnim razkosanjem drago plačala vojno, ki jo ni povzročila, je nepravilno in groteskno, zahtevati od Madjarske še nova reparacijska plačila. Madjarska ne more prevzeti nobenih novih bremen. Po trpinčenju s trianonskim mirom je pridobil madjarski narod pravico do odmora. Zahteve male antante so motive mednarodnega mira. Italija, ki je bojevala z Madjarsko hud in viteški boj, je prej upravičena do pravične besede, kakor drugi narodi, ki so podpirali Habsburžane do zadnjih odločilnih dni pri Vittorio Venetu, potem pa prišli k zeleni mizi kot zavezniki zmagovalcev. Obenem obsojajo italijanski vladni listi soglasno Hendersonovo vmešavanje v notranje-politični položaj Avstrije, s katero so ne sme postopati, kakor s kolonijo ali dominijonom. »Corriere della Sera« piše, da se notranja avstrijska kriza bliža ugodni rešitvi.

Na te več ko neutemeljene besede je pripomniti. Madjarski niso bile znižane repa-

racije predvsem zato, ker je pokazala slabo voljo. Mala antanta pa ni delala Madjarski nobenih ovir. Tudi se je Madjarska hudo zmotila, ko se je zanašala na Rothermera in Italijo. Obe nadi sta se izkazali kot napačni, ker je Italija interesirana na madjarskih reparacijah. Kar pa piše »Popolo d'Italia« o odločilni zmagi pri Vittorio Venetu, pa je taka neslanost, da na njo ni treba niti reagirati. Cela vrsta pravih zmag je spremljala jugoslovansko orožje in pri proboju solunske fronte je imela jugoslovanska divizija odločilno zaslugo.

### Predlog za spremembo zakona o Habsburžanih

Dunaj, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Krščanska socialna frakcija je danes vložila glede predložene ustavne reforme načrt zakona o Habsburžanih, ki razveljavlja v dosedanjih ustavi določbe o bivši vladarski hiši, tako da bi se v bodoče tozadevne določbe lahko spreminjale potem zakona z enostavno večino. Določbe se tičejo izгона onih Habsburžanov, ki se niso izrecno odrekli svojim naslovom in pravicam v Avstriji, dalje pa tudi prevzema habsburškega premoženja no državi.

## Zopet atentat v Soliji

Sofija, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Po včerajšnjem neuspelem atentatu na tajnika narodnega komiteja Vasiljeva je bil izvršen včeraj zvečer ob 9 nov napad na odličnega pristaša Mihajlova Naneva Šiškova sredi mesta. Streljali so nanj trije protogorovisti in ga težko ranili. Njegov spremljevalec je bil lahk. ranjen, poskušal je odbiti napad, ni pa zadel nobenega atentatorja, ki so ušli, dasi je policija takoj obkrožila dotični mestni okraj in potom racije aretirala več oseb.

### Ni osebne varnosti na Bolgarskem

Sofija, 8. nov. (Tel. »Slov.«) Po smrti Vazdarova je bilo objavljeno pismo, ki ga je poslal nekemu prijatelju. Pisec trdi, da je izvedel od skupine Ivana Mihajlova in njegovih tovarišev, da bodo od njih ubiti Prpčev, Vazdarov, Cankov, Volčev, bivši upravnik vojne akademije itd. List skupine Mihajlova »Svoboda ali smrt« ostro protestira proti temu odkritju, ter ga nazivlje najpoglejšo laž in intrigo onih, ki hočejo povzročiti razcep v Imro.

List »Nezavisnost« piše o macedonskih pokoljih in se sprašuje, kdaj bo konec tega medsebojnega obračunavanja. Ali pomenijo ti pokolji borbo za svobodo in neodvisnost Makedonije? Zastonj je čakati na pozitiven odgovor, ker v krogih ilegalnih macedonskih borcev se ni utrjena misel sporazuma in uvidenost, da bi se naredilo konec nesmiselnemu medsebojnemu iztrebljanju. Čim pade danes pristaš te ali one struje, se že jutri ali pojutrišnjem pričakuje smrt pristaša nasprotnega tabora. List »Svoboda ali smrt« in »Vardar« je razpaljuje ta strasti, ko pridiguje osveti, Bolgarska pa pri tem medsebojnem morenju izgublja v inozemstvu zaupanje, ko vidi tujina, da na Bolgarskem ni osebne varnosti.

### Rezultat obč. volitev na Bolgarskem

Sofija, 8. nov. AA. Danes so že znani končni uradni rezultati občinskih volitev, ki so bile 3. t. m. v mestih in 206 bolgarskih vaseh. Vsega skupaj je glasovalo 79.917 volivcev. Vladna skupina »Demokratski zgovor« je dobila 46.917 glasov, to je 63 odstotkov glasov. Med opozicijskimi strankami so največ glasov dobili zemljoradniki (11.136).

### Nad 400 žrtiev ognjenika

Pri izbruhu vulkana Santa Maria je zgubilo življenje nad 400 ljudi. To je največja vulkanska katastrofa na ameriškem kontinentu po izbruhu Mont Pelier na otoku Martinique. Letalec, ki je preletel z gorečo lavo pokrito ozemlje, je javil, da je opazil izgorela človeška trupla. Ognjenik ogroža 25.000 ljudi. Več vasi je vsled prodirajoče lave že docela obkroženih in jih ne morejo več doseči. Zato se ne more vedeti, kako visoko je število žrtiev. Dosedanja škoda računajo na več sto milijonov dolarjev. Vsa žetev, med drugim tudi kavina žetev, je uničena.

### Redna skupščina SSLU

Včeraj, 8. novembra se je vršila redna skupščina SSLU, ki je potekla zelo burno in obenem skrajno žalostno.

Ob 15.30 je otvoril skupščino preds. SSLU Ekar Dušan, se uvodoma spomnil umrlih tovarišev Unka, Poberaja, Mlakarja, Stangla, Sršica, katerim so navzoči stoji zaklicali: »Slava!« Prav tako se je nato spomnil mučenika Vladimirja Gortana, katerega spomin so navzoči počastili s trikratnim vzklikom: »Slava mu!«

Nato je poročal predsednik o delu predsedstva, za njim posamezni načelniki sekcij. Vse delo sta kritizirala kot nezadostno pripadniki »Slovenske liste« tov. Kuret in V. Boje. Tov. Kuret je poudarjal, da so bili edino zastopniki »Slovenske liste« tisti, ki so vse delo v Svetu vzdrževali. Na odobravanje pripadnikov »Slov. liste« je zaklical tehnik Lučovnik: »Doli separatizem!« Pripadniki slov. liste so z indignacijo vzklili zavrnili in vzklicali: »Živela Jugoslavija!« Ozračje je postalo napeto in, ko je naslednji govornik V. Boje v svojem govoru repliciral pisavo ak. Nedeljkovića v »Slov. Narod« rekoč: »Ali sem zato separatist, ker me je rodila slovenska mati?«, se je spozabil tehnik Dušan Čeh do tako grde psovke, da jo niti ponoviti nečemo.

Nato je nosilec »Slovenske liste« jurist Hribošek izjavil kot nosilec »Slov. liste«, da zahteva od tov. Lučovnika prekhe njegovega vzklika, prav tako tudi od tehnika Čeha Dušana, v nasprotnem slučaju pa bo vložil proti obema tožbo. Na njegov poziv ni bilo preklica. Nato so vsi pripadniki »Slovenske liste« korporativno zapustili skupščino, pred univerzo zapeli »Hej Slovenija in »Bože pravde«.

Zatem so se odkriti podali v četverostopih po Wolfovi ulici, čez Marijin trg, po Miklošičevi cesti, zapeli pred Akad. domom »Slovenec seme in »Bože pravde«, ves čas so vzklicali: »Čast slovenski materi!«, »Živela Jugoslavija!«, »Živel kralj Aleksander!«

V Akademskem domu se je izvolil 8 članski odbor z nalogo, da v okviru danih smernic vodi nadaljnje postopanje.

Dostojen nastop somišljenikov »Slovenske liste« za spoštovanje njihovega prepričanja je zbudil splošno in živahno odobravanje velike večine študentov.

Dunajsko vremensko poročilo. Ni gotovo, če bo lepo vreme trajalo dalje. Od zehoda se zopet bliža poslabšanje vremena, ki pa bo ostalo mlo.